

**Beleidsplan handhaving sociaal domein
gemeenten Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Schiermonnikoog
2019 – 2022**

1. Inleiding

In 2015 hebben binnen het sociaal domein decentralisaties plaatsgevonden op het gebied van Participatie, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo2015) en Jeugdwet. Deze decentralisaties vereisen een andere manier van werken. Niet de voorzieningen, maar de eigen kracht van inwoners en hun omgeving staat centraal.

Door deze decentralisaties zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor meer doelgroepen, meer voorzieningen en meer budget. Gemeenten zijn genoodzaakt om onrechtmatige besteding van dit budget te voorkomen en te bestrijden, waardoor de reikwijdte van handhaving ook steeds groter wordt.

De gemeenten Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Schiermonnikoog (hierna te noemen: de gemeenten) willen integraal werken en een integraal beleidsplan sociaal domein ontwikkelen, zodat het voor zich spreekt om ook bij de handhaving binnen het sociaal domein te streven naar een integrale aanpak. Werken vanuit dezelfde visie geeft immers helderheid, werkt efficiënt en bevordert de samenwerking.

Daarnaast is het gewenst om het perspectief op rechtmatigheid en doelmatigheid te verbreden naar het gehele sociaal domein, omdat het sociaal voorzieningenniveau gebaseerd is op solidariteit. Er mag worden verondersteld dat alleen voorzieningen worden verstrekt aan diegenen die daar ook recht op hebben. Hiervoor is draagvlak in de samenleving aanwezig. Naleving speelt hierin een belangrijke rol.

Niet-naleving gaat in tegen het rechtvaardigheidsgevoel van inwoners die zich wel aan de regels houden. Het niet naleven van regels en wetten, of dit nu bewust of onbewust gebeurt, kan op die manier het draagvlak voor maatschappelijke solidariteit onder druk zetten. Om de solidariteit in stand te houden en de belangen van kwetsbare inwoners te beschermen, zijn preventie en handhaving dus cruciaal.

Waar mogelijk wordt de handhaving integraal opgepakt, met aandacht voor de bestaande verschillen tussen de Participatiewet/Ioaw/Ioaz/Bbz2004 enerzijds en de Wmo2015 en Jeugdwet anderzijds.

Dit heeft tot gevolg dat er in dit beleidsplan twee niveaus van handhaving worden onderscheiden: handhaving op klantniveau (persoonlijk en individueel) en handhaving op organisatieniveau (zoals zorgaanbieders). Binnen deze twee niveaus wordt weer een uitsplitsing gemaakt naar handhaving op rechtmatigheid en handhaving/toezicht op kwaliteit.

Aan dit beleidsplan is eveneens gekoppeld het (herijkte) Protocol huisbezoeken Sociaal Domein, Protocol internetonderzoeken door gemeenten en de Handreiking handhaven kostendelersnorm.

In voorliggend beleidsplan wordt eerst stilgestaan bij de visie op en uitgangspunten van handhaving binnen het sociaal domein in de gemeenten. Daarna wordt dieper ingegaan op de cirkel van naleving. Vervolgens komt het wettelijk of juridisch kader aan bod, waarna de beoogde activiteiten uiteen worden gezet. Het beleidsplan sluit af met financiering, monitoring en evaluatie.

2. Visie op handhaving

Het doel van (hoogwaardige) handhaving is dat inwoners en organisaties zich bewuster worden van de regels rond voorzieningen en deze meer uit zichzelf naleven. De kans dat zij zich spontaan aan wet- en regelgeving houden wordt groter als zij:

- Goed, correct en tijdig geïnformeerd zijn over rechten en plichten;
- De regels en de controles die daaruit voortvloeien aanvaarden;
- De pakkans bij overtreding als voldoende hoog ervaren (dit zal per persoon verschillen);
- Voldoende worden afgeschrikt door opgelegde en uitgevoerde sancties.

De eerste twee aspecten zijn preventief van aard, de laatste twee repressief.

De gemeenten zijn van mening dat goed nalevingsgedrag wordt bevorderd door inwoners en organisaties vroegtijdig te betrekken bij de ontwikkeling van beleid.

Met bovenstaande aspecten hebben gemeenten al ervaring opgedaan in het kader van handhaving van de Wet werk en bijstand WWB, de voorloper van de Participatiewet. Deze aspecten kunnen ook integraal voor het sociaal domein worden gehanteerd, met oog voor de verschillen in wetgeving.

Bij deze aspecten, die samen de cirkel van naleving vormen, is er een balans tussen preventieve en repressieve maatregelen en activiteiten. Handhaving van wetten en regels is geen doel op zich, maar een middel om inwoners te ondersteunen in hun eigen kracht en zelfredzaamheid in de samenleving.

Dit komt ook terug in de uitgangspunten van de organisatievisie van de gemeenten: ondersteunen en versterken van eigen kracht van inwoners, ondersteuning in de buurt, gebiedsgerichte sturing en een integrale aanpak. Er vindt toezicht op en handhaving van de uitvoering van beleid plaats. Mensen zijn belangrijker dan structuren en worden dus correct en met aandacht behandeld.

Binnen de kaders van de organisatievisie vindt de afdeling Meidwaan en Soarch het belangrijk dat inwoners die ondersteuning krijgen die ze nodig hebben, zo dichtbij mogelijk, zo tijdig mogelijk, zo ambulant mogelijk en zo veel mogelijk op basis van de kracht van het eigen sociaal netwerk. Principes hierbij zijn: eigen kracht, resultaatgericht werken, samenhangende integrale dienstverlening en vraaggestuurde thuisnabije dienstverlening. Samengevat: samen, persoonlijk en in de buurt.

In de visie op handhaving binnen het sociaal domein wordt hierop voortgebouwd: "De gemeenten Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Schiermonnikoog zijn gericht op het leveren van goede dienstverlening aan hun inwoners, ter ondersteuning van eigen kracht en zelfredzaamheid. Als onderdeel van deze dienstverlening worden gemeenschapsgelden rechtmatig en doelmatig ingezet, op een kwalitatief verantwoord niveau. Dit wordt bereikt door vooral de nadruk te leggen op de preventieve kant van handhaving binnen het sociaal domein. Immers: voorkomen is beter dan genezen. De interne visie van de organisatie sluit hier op aan. Er wordt ingezet op goed en vroegtijdig informeren van de inwoners over hun rechten en plichten, anticiperen en sturen op risico's en signalen, en samenwerken en afstemmen met andere afdelingen en externe partijen, dus integrale uitvoering."

In bovenstaande visie komen de twee elementen van handhaving terug, namelijk rechtmatigheid en kwaliteit.

3. Uitgangspunten

Handhaving is meer dan het uitvoeren van fraudeonderzoeken. Een effectief handhavingsbeleid is een samenspel van preventieve en repressieve activiteiten. De gemeenten onderkennen hierbij de volgende uitgangspunten.

- **Gepaste zelfredzaamheid**

Inwoners zijn zelf verantwoordelijk voor het tijdig verstrekken van de juiste gegevens. Daar kunnen zij ook op aangesproken worden. Voor de gemeenten is het basisprincipe 'vertrouwen': inwoners krijgen alle vertrouwen, totdat het tegendeel bewezen is. Waar nodig zullen de gemeenten echter ondersteuning bieden aan inwoners die even niet meekomen en weer op de rails geholpen moeten worden. Die ondersteuning omvat ook preventieve maatregelen, waaronder actieve voorlichting aan inwoners.

- **Integrale aanpak**

Handhaving staat niet op zichzelf, maar is een onderdeel van de totale dienstverlening van de organisatie aan de inwoners. Versnippering van handhavingsbeleid moet worden voorkomen. Dit betekent dat er verbinding gezocht wordt tussen beleid en uitvoering, en tussen het fysieke domein en het sociaal domein. Korte lijnen en een goede communicatie intern en extern zijn hierbij een voorwaarde, met inachtneming van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

- **Wederzijdse inlichtingenplicht**

Inwoners kunnen worden aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheid en hebben een inlichtingenplicht die niet vrijblijvend is. De gemeenten spelen hier echter ook een belangrijke rol: ook zij hebben een actieve niet vrijblijvende informatieplicht richting inwoners. Zo is voor beide partijen duidelijk wat de rechten en verplichtingen zijn en wat van elkaar kan worden verwacht.

- **Gelijke behandeling**

Voor de gemeenten is iedereen gelijk en worden inwoners hetzelfde benaderd en behandeld. Dit kan, gelet op individuele omstandigheden, leiden tot verschillende uitkomsten. Dat is niet erg, want de benadering is persoonlijk en op maat, ook in het handhavingsbeleid.

- **Gericht op hetgeen regelgeving beoogt**

Voor de gemeenten is van belang wat zij met het beleid en met regels willen bereiken. Wat moet het effect zijn voor de inwoners? In het geval van handhaving wordt ingezet op preventie door actieve voorlichting en andere maatregelen, waaronder toezicht op kwaliteit. Repressie is het laatste mogelijke middel: er wordt alleen nog gesanctioneerd als en omdat niet anders kan.

- **Klantniveau en organisatieniveau**

Binnen het Sociaal Domein hebben gemeenten niet alleen te maken met inwoners, maar ook met ketenpartners die voorzieningen verstrekken. Handhaving is dus niet alleen van toepassing op klantniveau (persoonlijk en individueel) maar ook op organisatieniveau (zoals zorgaanbieders). Door beide niveaus in dit beleidsplan op te nemen, wordt een integrale aanpak bevorderd.

4. De cirkel van naleving

Het handhavingsbeleid van de gemeenten is gebaseerd op het principe van hoogwaardige handhaving. De gedachte is dat inwoners en organisaties, die weten wat hun verplichtingen zijn en wat de sancties zijn als zij die verplichtingen niet nakomen, eerder geneigd zijn hun verplichtingen na te komen.

Hoogwaardige handhaving is terug te vinden in de cirkel van naleving. De cirkel van naleving bestaat uit vier categorieën: de eerste twee zijn preventief van aard, de laatste twee repressief. De preventieve activiteiten bestaan uit vroegtijdig informeren en optimaliseren dienstverlening; de repressieve activiteiten uit vroegtijdige detectie/toezicht en sanctioneren. De cirkel omvat hierdoor een sluitende aanpak.

De kern van de cirkel is dat het effectiever is aan te zetten tot wenselijk gedrag dan niet naleven te bestraffen. De cirkel verbindt zo rechtmatigheid met doelmatigheid.

In dit onderdeel wordt een uitsplitsing gemaakt tussen klantniveau en organisatieniveau. Klantniveau is van toepassing bij alle drie de decentralisaties: Participatiewet (bijstandsuitkering en bijzondere bijstand), Wmo2015 (persoonsgebonden budget of PGB) en Jeugdwet (PGB). Organisatieniveau is vooral van toepassing binnen de Wmo2015 en de Jeugdwet (zorgaanbieders) voor het onderwerp rechtmatigheid en fraude.

4.1 Klantniveau

a. Vroegtijdig informeren

Inwoners zijn er zelf voor verantwoordelijk dat zij kennis nemen van de regels waar zij zich aan hebben te houden. Iedere burger zou in principe kunnen weten welke verplichtingen horen bij het ontvangen van een voorziening.

Voorkomen moet worden dat onrechtmatig gedrag onbewust en ongewild, door bijvoorbeeld onwetendheid, laaggeletterdheid of door een verkeerd verwachtingspatroon, ontstaat. Daarom is het van belang om de klant al zo vroeg mogelijk, zo vaak mogelijk en zo volledig mogelijk te informeren over de rechten en plichten die aan het aanvragen en ontvangen van een gemeentelijke, dan wel wettelijke, voorziening zijn verbonden. Hierbij wordt aangesloten bij het communicatieniveau van de inwoners.

Juiste, eenduidige en tijdige informatie is een noodzakelijke basisvoorwaarde voor een heldere handhavingspraktijk.

b. Optimaliseren dienstverlening

Goed voorbeeld doet goed volgen. Inwoners houden zich aan regels en afspraken. De kans dat zij dit zullen doen wordt groter als gemeenten dit zelf ook doen. Als de gemeenten zich zelf aan afspraken houden, helder communiceren en inwoners correct bejegenen, is de verwachting dat inwoners eerder geneigd zullen zijn zelf dit gedrag ook te vertonen.

c. Vroegtijdige detectie (toezicht)

Er zijn twee typen toezicht te onderscheiden.

Allereerst is er het toezicht op naleving en kwaliteit. Het gaat dan om het toezicht op de naleving van de (kwaliteits-)eisen zoals gesteld in wet- en regelgeving met betrekking tot de geleverde voorziening. Hoewel bij kwaliteit vaak wordt gedacht aan zorgaanbieders (organisaties), kan zorg ook geleverd worden door individuele zorgverleners (bijvoorbeeld familieleden).

Ten tweede is er het toezicht op rechtmatigheid en fraude, zodat het ten onrechte ontvangen van een voorziening wordt bestreden. Periodieke heronderzoeken naar toegekende voorzieningen maken hier onderdeel van uit.

Toezicht kan reactief en proactief zijn. Reactief toezicht is toezicht naar aanleiding van calamiteiten en incidenten, dus signaalgestuurd toezicht. Calamiteiten en incidenten moeten altijd gemeld worden bij de toezichthouder.

Proactief toezicht richt zich op kwaliteit en wordt beschouwd als risicogestuurd en/of thematisch toezicht.

Afhankelijk van doel en vorm van toezicht, is het effectiever om toezicht en controle op maat uit te voeren. Dit betekent meer toezicht en controle in situaties waar het nodig is en minder toezicht en controle in situaties waar de kans op onrechtmatigheden gering is.

Bij vroegtijdige detectie/toezicht wordt het stoplichtmodel genoemd:

Kleur	Wie	Taken
Groen	Consulent/Poort met ondersteuning van de toezichthouder	Alle rechtmatigheids- en controletaken waarbij er nog geen sprake is van een individueel en concreet fraudevermoeden of vermoeden van onrechtmatigheid.
Oranje	Toezichthouder	Controletaken op basis van een individueel en concreet fraudevermoeden of vermoeden van onrechtmatigheid, gebaseerd op feiten en omstandigheden. Toezichtsonderzoek waarvoor bijzondere onderzoeksbevoegdheid nodig is op basis van hoofdstuk 5, afdeling 2 van de Algemene wet bestuursrecht.
Rood	Sociale Recherche	Strafrechtelijke opsporingstaken waarvoor opsporingsbevoegdheid noodzakelijk is. Een voorbeeld is een fraudebedrag boven € 50.000,-- bij de bijstand.

d. Sanctioneren

Fraude mag niet lonen, zodat inwoners die niet correct of onrechtmatig handelen geen gewin hebben ten opzichte van diegenen die wel correct handelen. Klanten die zich bewust niet aan de afspraken houden, worden aangepakt. Daarbij moeten terugvorderingen en boetes ook werkelijk geïncasseerd worden, zodat het voordeel dat de fraudeur heeft genoten wordt ontnomen. Als fraude niet wordt bestraft verliest het handhavingsbeleid aan geloofwaardigheid en draagvlak bij de inwoners.

Bij de zwaardere fraudezaken, waarbij ook strafrechtelijke vervolging mogelijk is, wordt aangifte gedaan. De sociaal rechercheurs maken dan proces verbaal op, waarna de fraudeur zich moet verantwoorden voor de strafrechter.

4.2 Organisatieniveau

Bovenstaande cirkel van naleving kan ook worden toegepast voor organisaties, zoals zorgaanbieders. Het betreft dan vooral aanbieders binnen de Wmo2015 en Jeugdwet; niet binnen de Participatiewet, want daar is de gemeente zelf de 'leverancier'.

a. Vroegtijdig informeren

Voorkomen moet worden dat fraude ontstaat. Daarom is het van belang om de organisatie al zo vroeg mogelijk, zo vaak mogelijk en zo volledig mogelijk te informeren over de rechten en plichten die aan het aanbieden van de voorziening zijn verbonden. In het inkoopcontract worden heldere afspraken gemaakt.

b. Optimaliseren dienstverlening

Gemeenten verlangen van zorgaanbieders dat zij zich aan regels en afspraken houden en dat zij ook op eigen initiatief hun dienstverlening verbeteren. Aanbieders en voorzieningen binnen de Wmo2015 en Jeugdwet moeten aan kwaliteitseisen voldoen, zoals door de betreffende wet gesteld.

c. Vroegtijdige detectie (toezicht)

Toezicht op naleving en kwaliteit gaat om toezicht op de naleving van de (kwaliteits-) eisen zoals gesteld in wet- en regelgeving met betrekking tot de geleverde voorziening. Monitoring is een belangrijk middel om de kwaliteit te borgen of te verbeteren. Bij toezicht op rechtmatigheid en fraude wordt het ten onrechte ontvangen van een voorziening bestreden. Periodieke heronderzoeken naar toegekende voorzieningen maken hier onderdeel van uit.

Het is niet effectief om bij elke zorgaanbieder op dezelfde wijze toezicht en controle vorm te geven. Toezicht en controle op maat betekent meer toezicht en controle in situaties waar het nodig is en minder toezicht en controle in situaties waar de kans op onrechtmatig gedrag gering is.

d. Sanctioneren

Als de toezichthouder vaststelt dat de kwaliteit van de ondersteuning onvoldoende is, kan hij/zij de zorgaanbieder vragen verbetervoorstellen op te stellen. De toezichthouder zal die verbeteringen na een periode controleren. Daarnaast kan hij/zij de contractmanagers van de gemeente verzoeken de uitvoering van de verbetermaatregelen te monitoren. Als de verbeteringen niet toereikend zijn, kan de gemeente via de inkoopcontracten een sanctie opleggen.

Als een aanbieder onvoldoende kwaliteit levert of fraudeert kan de gemeente, afhankelijk van de bepalingen in het contract, de overeenkomst met de zorgaanbieder beëindigen of geen nieuwe cliënten meer bij de aanbieder laten instromen. Het is daarom van belang in de contracten met de aanbieders kwaliteitsbepalingen op te nemen.

Bij fraudezaken wordt aangifte gedaan, want fraude mag niet lonen.

5. Wettelijk/juridisch kader

5.1 Wetten sociaal domein

Na analyse van de verschillende wetten binnen het sociaal domein kan tot de conclusie worden gekomen dat op een aantal punten de Participatiewet, Wmo2015 en Jeugdwet van elkaar verschillen.

Bij de Participatiewet hebben gemeenten vooral te maken met inwoners (uitkeringsgerechtigden). Verder heeft deze wet schending van de informatieplicht en arbeids- en re-integratieverplichtingen opgenomen in de wettelijke bepalingen. Hiermee is sprake van een wettelijke basis voor het uitvoeren van een sanctie.

De Wmo2015 en Jeugdwet kennen dergelijke bepalingen niet. De sanctie blijft hier beperkt tot het terugvorderen en/of verrekenen van het ten onrechte verkregen bedrag. Aangifte is wel mogelijk; hiermee is het reguliere strafrechtregime van toepassing. Bij de Wmo2015 en Jeugdwet hebben gemeenten te maken met inwoners en organisaties.

5.1.1 Klantniveau

Inwoners hebben een inlichtingenplicht (artikel 17 lid 1 Participatiewet, artikel 2.3.8 lid 1 Wmo2015 en artikel 8.1.2 lid 1 Jeugdwet).

Bij de Participatiewet zijn door het college aangewezen ambtenaren belast met het toezicht op de naleving van de wet (artikel 76a Participatiewet). Verwijtbare schending van de inlichtingenplicht wordt bestraft met een bestuurlijke boete, dus een sanctie. Bij de Wmo2015 en de Jeugdwet is er bij schending van de inlichtingenplicht niet automatisch sprake van fraude. De gemeenten moeten opzet kunnen aantonen (artikel 2.1.3 Wmo2015 en artikel 2.9 Jeugdwet), maar sanctionering is niet mogelijk.

Het terugvorderen van ten onrechte verstrekte voorzieningen als gevolg van schenden van de inlichtingenplicht is een verplichting binnen de Participatiewet (artikel 58 lid 1 Participatiewet). Binnen de Wmo2015 en Jeugdwet gaat het om een kan-bepaling (artikel 2.4.1 Wmo2015 en artikel 8.1.4 Jeugdwet). Het verrekenen van de openstaande fraudevorderingen met de uitkering is binnen de Participatiewet ook een verplichting (artikel 60 lid 4 Participatiewet).

Cliënten zijn verplicht om mee te werken aan onderzoek in het kader van de rechtmatigheid (artikel 17 lid 2 Participatiewet, artikel 2.3.8 lid 2 Wmo2015 en artikel 8.1.2 lid 3 Jeugdwet). Heronderzoek van verstrekkingen is ook een wettelijke taak van gemeenten (artikel 2.3.9 lid 1 Wmo2015 en artikel 8.1.3 Jeugdwet).

Bij het schenden van de arbeidsverplichtingen zijn gemeenten verplicht sancties op te leggen (artikelen 8, 18 en 58 Participatiewet). Ook moeten inwoners voldoen aan de Wet Taaleis.

5.1.2 Organisatieniveau

Binnen de Wmo2015 en de Jeugdwet zijn aanbieders betrokken om zorg en ondersteuning in brede zin aan inwoners aan te bieden. Dat kan zijn zorg in natura (ZiN) of via een persoonsgebonden budget (PGB).

Binnen de Wmo2015 hebben gemeenten de wettelijke plicht een toezichthouder aan te stellen (artikel 6.1 lid 2 Wmo2015). Deze ziet toe op de naleving van de wet en op de kwaliteit van de zorgaanbieders. Aanbieders dienen ondersteuning van goede kwaliteit te leveren (artikel 3.1 Wmo2015). De toezichthouder Wmo2015 heeft bepaalde verplichtingen en bevoegdheden op grond van de Algemene wet bestuursrecht (artikel 5:11 t/m 5:20 Awb).

Aanbieders zijn verplicht om calamiteiten of geweld te melden aan de toezichthouder Wmo2015 (artikel 3.4 lid 1 Wmo2015). Organisaties zijn verplicht om mee te werken aan onderzoek (artikel 5:20 Awb).

Binnen de Jeugdwet is geregeld dat toezicht op kwaliteit en op naleving van de wet bij de samenwerkende jeugdinspecties is ondergebracht (artikelen 9.1 en 9.2 Jeugdwet). Deze bestaan uit de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ i.o.) en de Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ).

Aanbieders zijn verplicht om calamiteiten of geweld te melden aan de toezichthoudende rijksinspecties (artikel 4.1.8 Jeugdwet). Organisaties zijn verplicht om mee te werken aan onderzoek (artikel 5:20 Awb).

De gemeenten kunnen onrechtmatigheden bij aanbieders ook privaatrechtelijk voorkomen en bestrijden via contractbeheer en uiteraard door – bij slechte ervaringen – contracten niet meer voort te zetten. Binnen de Wmo2015 zijn gemeenten hier zelf verantwoordelijk voor; binnen de Jeugdwet worden signalen door gemeenten doorgegeven aan SDF, die vervolgens de contracten opnieuw beziet.

5.2 Spanningsveld tussen privacy en handhaving

Binnen het sociaal domein worden zeer veel persoonsgegevens verwerkt, waaronder bijzondere persoonsgegevens zoals medische en financiële gegevens. Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensverwerking (AVG) in werking getreden. Deze stelt strengere eisen aan het verwerken van persoonsgegevens: verwerking is alleen toegestaan als daar een in de AVG genoemde grondslag voor is. Binnen het sociaal domein is de uitvoering van een wettelijke plicht of overheidstaak in de meeste gevallen de verwerkingsgrondslag. Het college mag alleen gegevens verwerken die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de wet. Gegevens moeten op de minst belastende wijze verkregen worden: zo is bijvoorbeeld een huisbezoek niet toegestaan als de informatie op een minder belastende manier verkregen kan worden. Daarnaast gelden eisen van doelbinding en dataminimalisatie (alleen gegevens verwerken die noodzakelijk zijn: need-to-know in plaats van nice-to-know).

In ieder van de domeinwetten heeft het college de bevoegdheid om (bijzondere) persoonsgegevens te verwerken. Het uitwisselen van gegevens over de verschillende domeinen is alleen toegestaan na vrijelijk gegeven toestemming van de belanghebbende. Omdat er in het sociaal domein in het algemeen een afhankelijkheidsrelatie bestaat tussen belanghebbende en gemeente kan van vrijelijk gegeven toestemming geen sprake zijn. Voor de gegevensuitwisseling zonder toestemming is een wetswijziging nodig.

Gegevensuitwisseling met andere instanties is limitatief geregeld in de sociaal domeinwetten. In de "Matrix gegevensuitwisseling bij uitvoering, fraudepreventie en fraudebestrijding WMO2015 en Jeugdwet"

(https://vng.nl/files/vng/publicaties/2018/matrix_gegevensuitwisseling.pdf) is aangegeven welke organisaties gegevens met elkaar mogen delen.

Naast de regels uit de AVG en de domeinwetten spelen ook andere wetten een rol, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van strafrechtelijk optreden tegen fraude of misbruik van voorzieningen. Deze regels staan los van de wetgeving in het sociaal domein.

De beperking in gegevensverwerking en -uitwisseling heeft daarom gevolgen voor de handhavingspraktijk. De balans tussen privacybescherming enerzijds en handhaving anderzijds is daarom een blijvend aandachtspunt.

5.3 Handhavingskoers 2018 – 2021 rijksoverheid

Het handhavingsbeleid van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wordt versterkt in de periode 2018 – 2021.

Oneigenlijk gebruik en misbruik ondermijnen het draagvlak voor het sociaal stelsel. In eerste instantie zijn inwoners en organisaties zelf verantwoordelijk voor het naleven van wet- en regelgeving. De rijksoverheid wil hen hierin ondersteunen door de handhaving te versterken aan de hand van vier hoofdlijnen:

1. Datagestuurd handhaven: effectief gebruikmaken van het delen, koppelen en analyseren van data, met inachtneming van de kaders van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Data-analyse kan niet-naleving voorkomen en de pakkans vergroten. Data-analyse ondersteunt het risicogericht werken, zodat met zich kan richten op thema's en groepen waar de risico's het grootst zijn. Dit leidt tot een efficiëntere inzet van handhavingscapaciteit. Het Rijk streeft naar een meer gezamenlijke aanpak in data-analyse;
2. Grensoverschrijdend handhaven: handhaving gaat samen met goede internationale afspraken. Bepaalde vormen van misbruik of fraude kennen namelijk een grensoverschrijdende component, zoals het verzwijgen van inkomsten en vermogen in het buitenland. Actiegerichte samenwerking tussen de lidstaten is hierbij van belang;
3. Effectief handhaven: het is zaak de juiste instrumenten en interventies te vinden en te monitoren wat effectief is; dit kan per doelgroep verschillen. Door de nieuwe Fraudewet is meer maatwerk mogelijk en wordt de beslagvrije voet gerespecteerd;
4. Versterken en verbinden van de handhavingsketen: complexe gevallen van fraude beperken zich niet tot het domein van werk en inkomen alleen, zodat een integrale en multidisciplinaire aanpak noodzakelijk is. Ketensamenwerking en kennisdeling is onontbeerlijk om tot een sluitende aanpak te komen.

Op het gebied van handhaving zijn diverse organisaties actief, waarbij onderlinge samenwerking en afstemming en kennisuitwisseling onontbeerlijk zijn.

De gemeenten hebben kennis genomen van deze koersbrief van het Rijk en sluiten in de uitvoering van het handhavingsbeleid hierop aan.

(<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/04/09/kamerbrief-inzake-handhavingskoers-szw-2018-2021>)

5.4 Risico-indicatoren

Risico-indicatoren zijn een hulpmiddel om de alertheid op mogelijke onregelmatigheden te vergroten. Zij zijn voorbeelden van situaties die kunnen duiden op misstanden of fraude. Bij organisaties die op één of meer risico-indicatoren positief scoren, bestaat een hoger risico op oneigenlijk gebruik/misbruik.

De VNG heeft een aantal factsheets uitgebracht over risico-indicatoren bij ZiN en bij PGB. De risico-indicatoren voor ZiN zijn onderverdeeld in de contracteringsfase en de contractmanagementfase. Bij de contracteringsfase hebben de indicatoren betrekking op governance en organisatie; de bestuurder; de medewerkers; de cliënten.

Bij de contractmanagementfase hebben de indicatoren betrekking op financiële zaken en administratieve zaken.

Voor een nadere toelichting op de indicatoren wordt verwezen naar de factsheet van de VNG.

PGB's zijn in het algemeen fraudegevoeliger dan naturaverstrekkingen. Daarnaast zijn bepaalde vormen van maatschappelijke ondersteuning fraudegevoeliger dan andere. Hoge PGB-bedragen zijn sowieso fraudegevoelig, bijvoorbeeld bij beschermd wonen en begeleiding. Als de gemeente misbruik of oneigenlijk gebruik constateert kan de verstrekking van de maatwerkvoorziening stoppen (afhankelijk van de situatie). Daarnaast bestaat de mogelijkheid om bij PGB-misbruik verdere keuzevrijheid te weigeren en louter ondersteuning in natura te bieden. Ten onrechte verstrekte bedragen of de kosten van natuurvoorzieningen kunnen worden teruggevorderd. De Jeugdwet en de Wmo2015 bieden geen grondslag voor het opleggen van bestuursrechtelijke boetes.

(<https://vng.nl/onderwerpenindex/sociaal-domein/fraudepreventie-Wmo2015jeugd/nieuws/wat-zijn-de-risico-indicatoren-bij-zorg-in-natura-zin>)

en ([https://vng.nl/files/vng/publicaties/2017/170201 - factsheet-routekaart-risico-indicatoren.pdf](https://vng.nl/files/vng/publicaties/2017/170201_-_factsheet-routekaart-risico-indicatoren.pdf))

6. Huidige uitvoering en toekomstige activiteiten

Uit voorgaande blijkt dat voor alle decentralisaties gehandhaafd moet worden. De gemeenten zetten in op preventieve activiteiten en een proactieve rol: vroegtijdig informeren en optimale dienstverlening. Dat wil echter niet zegen dat niet gehandhaafd wordt; ook de aspecten van vroegtijdige detectie (toezicht) en sanctioneren krijgen aandacht.

Er wordt gewerkt met een jaarlijks uitvoeringsplan met activiteiten die worden opgepakt en uitgevoerd. Dit kan ook betekenen dat activiteiten worden aangepast.

6.1 Vroegtijdig informeren

Communicatie is een belangrijk instrument bij handhaving, zowel intern als extern. Veel oneigenlijk gebruik komt voort uit onwetendheid. Goede voorlichting is daarom van essentieel belang.

6.1.a Huidige uitvoering op klantniveau

Bij de Participatiewet wordt in de gemeenten bij een aanvraag voor levensonderhoud de cliënt geïnformeerd omtrent de rechten en plichten die aan de uitkering verbonden zijn. Deze informatie wordt ook op papier meegegeven (informatiebrief). In deze informatiebrief worden onder andere verplichtingen genoemd en worden enkele regelingen uiteengezet. Mensen met een bijstandsuitkering worden periodiek middels een nieuwsbrief geïnformeerd omtrent wijzigingen, aandachtspunten, nieuwe ontwikkelingen, etc. Daarnaast is deze informatie ook terug te vinden op de gemeentelijke websites en www.noordoosthelpt.nl.

Bij de Wmo2015 wordt in de gemeenten door het KCC algemene informatie verstrekt, zowel telefonisch als aan de balie. Voor meldingen en complexere vragen dient het Wmo2015-team als backoffice. Soms worden bij de melding al folders meegegeven, afhankelijk van de vraag (bijvoorbeeld vervoersvoorziening). Informatie over rechten en plichten wordt niet gegeven. Op het einde van het keukentafelgesprek weet de inwoner wel waar hij recht op heeft. Het gespreksverslag wordt naderhand toegezonden.

Bij de Jeugdwet wordt gezamenlijk met de zorgvrager een ondersteuningsplan opgesteld waarin opgenomen is waarop de jeugdige recht heeft en eventuele verplichtingen. Dit is van toepassing bij zowel ZiN als PGB bij een doorverwijzing door het Gebiedsteam. Bij ZiN is doorverwijzing door wettelijk bevoegde derden ook mogelijk maar de gemeente heeft vanwege de onafhankelijke positie van deze derden hierin geen enkele rol.

6.1.b Huidige uitvoering op organisatieniveau

Bij een nieuwe zorgaanbieder voor Wmo2015 gaat de gemeentelijke accountmanager van de gemeenten in gesprek over het toekomstige contract, facturering en communicatie. Ook wordt relevante wet- en regelgeving besproken, waaraan de aanbieder moet voldoen. De gemeenten beschikken nog niet over een kwaliteitskader, anders dan hetgeen in de Wmo2015 staat.

Bij de Jeugdwet wordt voor de gemeenten vanuit het contractmanagement van SDF een gesprek gevoerd met eventuele nieuwe aanbieders over het contract, facturering en communicatie. Tevens wordt relevante wet- en regelgeving besproken waaraan de aanbieder moet voldoen. SDF heeft kwaliteitseisen opgenomen in het Programma van Eisen bij de aanbesteding.

6.1.c Toekomstige activiteiten vroegtijdig informeren

De gemeenten zetten in op vroegtijdige informatievoorziening via allerlei kanalen, zowel intern als extern en zowel op klantniveau als organisatieniveau. De ambitie is om op klantniveau aan te sluiten bij taalniveau B1, zodat 95% van de inwoners wordt bereikt. Een medewerker wordt verantwoordelijk voor het actueel houden van voorlichtingsmateriaal en de website(s).

Zorgaanbieders binnen de Wmo2015 en de Jeugdwet worden goed voorgelicht over het toezichts- en kwaliteitskader waaraan zij moeten voldoen. Indien noodzakelijk wordt hiervoor een gemeentelijk kwaliteitskader ontwikkeld.

6.2 Optimaliseren dienstverlening

Inwoners worden het beste geholpen wanneer zij ook daadwerkelijk in beeld zijn en zich gehoord en gezien voelen. Vervolgacties van medewerkers worden snel en effectief opgepakt en uitgevoerd. Onder optimale dienstverlening hoort ook administratieve lastenverlichting, waardoor de inwoner niet iedere keer gegevens hoeft aan te leveren die al bekend zijn. Een goed functionerend ICT-systeem is daarbij onmisbaar. Soms kan het echter door de AVG voorkomen dat inwoners gegevens moeten inleveren die bij de ene afdeling bekend zijn, maar niet mogen worden gedeeld met de andere afdeling.

6.2.a Huidige uitvoering op klantniveau

Bij de uitvoering van de Participatiewet hebben inwoners van de gemeenten een vaste inkomensconsulent. Bij telefonische vragen van inwoners is dit principe losgelaten: het maakt niets uit wie de vraag beantwoordt, zolang de vraag maar wordt beantwoord. Dit impliceert dat alle inkomensconsulenten over dezelfde informatie en kennis beschikken. De maandelijkse rechtmatigheidsformulieren (ROF) zijn komen te vervallen en vervangen door het inkomstenformulier en het mutatieformulier. Bij deze laatste leveren inwoners alleen nog een formulier in bij wijzigingen, hetgeen minder belastend voor hen is. Collega's geven elkaar feedback op de dingen die goed gaan en de dingen die beter kunnen. Op toerbeurt sluiten medewerkers van team Ynkomen aan bij het werkoverleg van team Administrasje en het werkoverleg van de werkconsulenten van NEF. Daarnaast is er tijdens de werkoverleggen ruimte voor casusbesprekingen.

Bij de Wmo2015 hebben inwoners van de gemeenten een vaste Wmo2015-consulent, toebedeeld per gemeente. Inwoners kunnen een melding per mail, telefonisch of via de website indienen; hiervoor hoeft geen formulier meer te worden ingevuld, hetgeen minder belastend voor de inwoner is. Naar aanleiding van de melding vindt het keukentafelgesprek plaats bij inwoners thuis. Het streven is om de inwoners binnen twee (2) weken na de melding te bezoeken. De inwoner blijft in beeld; indicaties worden voor maximaal drie (3) jaar afgegeven. Het Wmo2015-team kent een casuïstiekoverleg. Een casuïstiekoverleg tussen Wmo2015-team en Gebiedsteams is in voorbereiding. Ook is er meer aandacht voor een uniforme werkwijze.

Bij de Jeugdwet vinden gesprekken plaats tussen Gebiedsteam en de zorgvragers bij het opstellen van het gezamenlijke ondersteuningsplan en het bespreken van de voortgang daarvan, al of niet in samenspraak met de zorgaanbieder. Dit vindt alleen plaats bij doorverwijzing door het Gebiedsteam en is van toepassing bij ZiN en PGB.

6.2.b Huidige uitvoering op organisatieniveau

De gemeentelijke accountmanager is verantwoordelijk voor het contractbeheer met aanbieders binnen de Wmo2015. Er is aandacht voor kwaliteit, in samenspraak met de toezichthouder Wmo2015. Zo wordt regelmatig de klanttevredenheid onderzocht.

Bij de Jeugdwet is SDF verantwoordelijk voor het contractbeheer met zorgaanbieders.

6.2.c Toekomstige activiteiten optimaliseren dienstverlening

De inwoner staat centraal, waarop al het gemeentelijk handelen zich concentreert. Communicatie is klantgericht en afspraken worden altijd vastgelegd. De inwoner blijft in beeld via vaste periodieke contactmomenten.

Binnen de gemeentelijke uitvoeringsorganisatie worden alle werkprocessen en werkinstructies vastgelegd en worden gezamenlijke casuïstiekbesprekingen tussen de verschillende teams gehouden.

De ambitie is om risico's van fraude met PGB binnen de Wmo2015 en Jeugdwet te voorkomen en te verkleinen door afspraken te maken met samenwerkingspartners en door methodes/werkwijzen te ontwikkelen om meldingen te onderzoeken.

6.3 Vroegtijdige detectie (toezicht)

Ondanks het preventieve effect van goede voorlichting en optimale dienstverlening kan het gebeuren dat voorzieningen toch oneigenlijk gebruikt worden. Dit moet zo snel mogelijk worden opgespoord, zodat erger wordt voorkomen. Toezichthouders toetsen op kwaliteit en rechtmatigheid, zowel bij inwoners als bij organisaties, op basis van signalen en steekproefsgewijs.

Via interne controle worden steekproefsgewijs de verschillende regelingen en het eigen functioneren van gemeenten gecontroleerd.

6.3.a Huidige uitvoering op klantniveau

Bij de Participatiewet is de inrichting van het toezicht op de uitvoering in beginsel vrijgelaten. Bij de gemeenten controleert de inkomensconsulent of de met de inwoner gemaakte afspraken worden nagekomen. Op dit moment gaat iedere consulent hier verschillend mee om; de ene consulent is meer alert op oneigenlijk gebruik dan de andere. Bij een vermoeden van oneigenlijk gebruik zijn de bijzonder controleurs vanaf het moment van het aanvragen van een uitkering beschikbaar voor overleg, onderzoek en het verrichten van een onaangekondigd huisbezoek.

Bij de Wmo2015 is bepaald dat het college personen aanwijst die voor het toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid verantwoordelijk zijn. De inrichting van het toezicht is in beginsel vrijgelaten. Bij de gemeenten is gekozen voor een combinatie van inrichtingsvormen: de gemeenten organiseren het toezicht zelf, doen dit in samenwerking met andere gemeenten en hebben hiervoor een externe deskundige ingehuurd. Het toezicht is op die manier onafhankelijk en onpartijdig geregeld. De Wmo2015-toezichthouder voert zowel reactief toezicht (naar aanleiding van een melding of een signaal over calamiteiten en incidenten) als proactief toezicht (op kwaliteit) uit. De toezichthouder hanteert bij proactief toezicht een kwaliteitskader.

Bij de Jeugdwet wordt het toezicht op kwaliteit uitgevoerd door SDF en de rijksinspecties IGJ i.o. en IvenJ. Toezicht op de rechtmatigheid van PGB-voorzieningen binnen jeugdhulp is belegd bij de gemeenten. Hiervoor geldt bij de gemeenten dezelfde inrichtingsvorm als bij de Wmo2015.

De gemeenten maken gebruik van diverse instrumenten, zoals huisbezoeken en signaalonderzoeken, risicoprofielen, bestandsvergelijkingen en themacontroles. Deze instrumenten worden proportioneel ingezet. Deze werkwijze geldt voor zowel de controle bij de aanvraag van een voorziening als voor de controle op de rechtmatigheid van lopende voorzieningen. Dit is een klantvriendelijke en effectieve aanpak. Ook worden de cijfers over fraudepreventie intern gepubliceerd. De gemeenten willen in de toekomst steeds meer toe naar risicogestuurd handhaven en proactief toezicht.

6.3.b Huidige uitvoering op organisatieniveau

Bij de Wmo2015 gaat bij signalen over contracten van zorgaanbieders de gemeentelijke accountmanager in gesprek met deze aanbieders, al dan niet in samenspraak met de Wmo2015-toezichthouder. Binnen de gemeenten is er een toezichthouder kwaliteit aangewezen en zijn de bijzonder controleurs toezichthouder op de rechtmatigheid. De toezichthouders handelen zowel reactief (naar aanleiding van een melding of een signaal over calamiteiten en incidenten) als proactief (op kwaliteit). Signalen kunnen ook betrekking hebben op onrechtmatigheid. Deze signalen worden gemeld bij het Informatieknooppunt Zorgfraude (IKZ). De gemeenten hebben regels opgesteld in de verordening hoe oneigenlijk gebruik, misbruik en fraude te voorkomen en te bestrijden.

Zorgaanbieders van maatschappelijke ondersteuning zijn verplicht om calamiteiten bij de Wmo2015-toezichthouder te melden. De gemeenten hebben hiervoor een meldingsregeling in het leven geroepen.

Uiteindelijk adviseert de toezichthouder en handhaaft het college.

Bij proactief toezicht gaat de toezichthouder in gesprek met aanbieders over kwaliteit van ondersteuning, vaak in samenspraak met de accountmanager. De toezichthouder hanteert hierbij het perspectief van de lerende organisatie. Het proactief toezicht wordt jaarlijks in een werkplan vastgelegd. De uitvoering van toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid wordt de komende periode nader uitgewerkt.

In de praktijk is de toezichthouder Wmo2015 in de gemeenten nu nog voornamelijk reactief bezig: onderzoeken van zorgwekkende signalen.

Bij de Jeugdwet wordt het toezicht uitgevoerd door SDF en de rijksinspecties IGJ i.o. en IVenJ; de rijksinspecties werken samen in het Toezicht Sociaal Domein/Samenwerkend Toezicht Jeugd (TSD/STJ). Signalen over contracten van zorgaanbieders in het kader van de Jeugdwet die bij de gemeenten worden gemeld, worden doorgeleid naar SDF.

Schema verantwoordelijkheden kwaliteit en rechtmatigheid ZiN en PGB

	Kwaliteit ZiN	Rechtmatigheid ZiN	Kwaliteit PGB	Rechtmatigheid PGB
Wmo2015 lokaal	Lokale toezichthouder	Lokale toezichthouder of contractmanager	Lokale toezichthouder	Lokale toezichthouder of contractmanager
Wmo2015 regionaal	Lokale toezichthouder	Regionale contractmanager SDF	Lokale toezichthouder	Centrumgemeente Leeuwarden
Jeugd lokaal	IGJ i.o.	Lokale contractmanager	IGJ i.o.	Lokale toezichthouder of contractmanager
Jeugd regionaal	IGJ i.o.	Regionale contractmanager SDF	IGJ i.o.	Lokale toezichthouder of contractmanager

Bij zorgaanbieders die zowel Wmo2015-voorzieningen als jeugdhulp leveren, vindt er nauwe samenwerking plaats tussen de toezichthouders Wmo2015 en de rijksinspecties op basis van een landelijk afsprakenkader.

6.3.c Toekomstige activiteiten vroegtijdige detectie (toezicht)

De gemeenten zetten in op vroegtijdige detectie door themacontroles, heronderzoeken, risicogestuurd handhaven en deskundigheidsbevordering van medewerkers. Protocollen en verificatie- en validatieplan zijn geactualiseerd.

6.4 Sanctioneren

Zonder daadwerkelijk sanctioneren wordt fraudebestrijding ongeloofwaardig. Een adequate sanctie is essentieel, ook vanwege de preventieve werking op toekomstige potentiële fraudeurs. Snel en correct terugvorderen is hierbij van belang. Bestuursrechtelijke fraudeonderzoeken kosten minder tijd dan strafrechtelijke fraudeonderzoeken. Het bereik van het handhavingsbeleid wordt hiermee groter en daarmee ook de veronderstelde pakkans. Aan de andere kant heeft strafrechtelijke vervolging een grotere afschrikwekkende werking dan een bestuursrechtelijke afdoening.

6.4.a Huidige uitvoering op klantniveau

Wanneer er in de gemeenten bij de Participatiewet sprake is van schending van de inlichtingenplicht wordt er beoordeeld of er een boete moet worden opgelegd. Bij het vaststellen van de hoogte van de boete wordt rekening gehouden met de mate van verwijtbaarheid en eventueel aanwezige bijzondere omstandigheden. Daarnaast wordt de op te leggen boete getoetst aan de financiële draagkracht.

Als gemaakte afspraken met de gemeente en/of de verplichtingen gericht op arbeidsinschakeling niet worden nagekomen, dan moet de gemeente een maatregel opleggen. Er wordt dan tijdelijk een lagere uitkering of zelfs een bepaalde tijd helemaal geen uitkering uitbetaald. De gemeenteraad heeft in een verordening vastgelegd in welke gevallen welke verlaging plaats vindt.

Als in de gemeenten bij de Wmo2015 een cliënt via een PGB fraudeert, kan hij/zij het recht op een maatwerkvoorziening in ZiN of in de vorm van een PGB verliezen. Ook kan de gemeente bij toekomstige voorzieningen weigeren de cliënt een PGB te verstrekken en alleen de mogelijkheid van de zorg in natura aanbieden. Als er sprake is van het opzettelijk verstrekken van onjuiste gegevens kan de gemeente de kosten van de voorziening terugvorderen, ook als die in natura is verstrekt. Strafrechtelijke aangifte tegen de cliënt en eventueel tegen degene die voorzieningen of diensten heeft geleverd via een PGB is ook een mogelijkheid

Bij de Jeugdwet wordt de toekenning voor de ZiN-voorziening en/of PGB ingetrokken. Ten onrechte ontvangen bedragen worden teruggevorderd.

6.4.b Huidige uitvoering op organisatieniveau

Als bij de Wmo2015 de gemeentelijke accountmanager en de toezichthouder vaststellen dat de ondersteuning onvoldoende is, zal een gesprek met de aanbieder plaatsvinden. Ook kan de zorgaanbieder gevraagd worden verbetervoorstellen op te stellen (lerende organisatie). De toezichthouder zal na een periode die verbeteringen controleren. Zijn de verbeteringen niet toereikend, dan kan de gemeente via de inkoopcontracten een sanctie opleggen. Als een aanbieder onvoldoende kwaliteit levert of fraudeert kan de gemeente de overeenkomst met de aanbieder beëindigen of geen nieuwe cliënten meer bij de aanbieder laten instromen.

In de gemeenten ontbreken tot nu toe kwaliteitsbepalingen in de contracten. Vanuit contractbeheer kan er binnen de Wmo2015 geen boete worden opgelegd, maar er zijn wel andere sanctiemogelijkheden: terugvorderen van ten onrechte betaald geld, de aanbieder uitsluiten van het contract, een schadevergoeding vorderen of een strafrechtelijke aangifte tegen de aanbieder. De uitvoering van sanctioneren wordt de komende periode nader uitgewerkt.

Bij de Jeugdwet is SDF verantwoordelijk voor de sanctionering van aanbieders die in gebreke blijven. Indien SDF vaststelt dat de jeugdhulp onvoldoende is, wordt de aanbieder de kans geboden om met verbetervoorstellen te komen. Zijn de verbeteringen niet toereikend, dan zal SDF via de inkoopcontracten een sanctie opleggen. Als een aanbieder onvoldoende kwaliteit levert of fraudeert kan SDF de overeenkomst met de aanbieder beëindigen of geen nieuwe cliënten meer bij de aanbieder laten instromen. SDF heeft kwaliteitseisen opgenomen in het Programma van Eisen bij de aanbesteding.

6.4.c Toekomstige activiteiten sanctioneren

De gemeenten zetten in op snelle afhandeling van fraudeonderzoeken en maatregelen, zoals terugvordering en boetes. Daarmee komt er meer nadruk op tijdige afhandeling, zodat de kans dat het onderzoek strafrechtelijk moet worden afgehandeld wordt verkleind. Bij zaken waarbij strafrechtelijke vervolging mogelijk is, wordt aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie.

Voor organisaties die de Wmo2015 uitvoeren wordt gestreefd naar het opnemen van kwaliteitsbepalingen in de contracten.

7. Financiering, monitoring en evaluatie

Het is zaak om er zorg voor te dragen dat de financiering van de hiervoor genoemde actiepunten wordt geregeld. Daarnaast is van belang om te monitoren hoe de handhaving plaatsvindt en tot welke resultaten dit leidt. Tot slot is evaluatie wenselijk.

7.1 Financiering

Handhaving kost geld, maar levert bij een succesvolle uitvoering geld op. Niet al het rendement is echter in geld uit te drukken, zoals het behoud van draagvlak in de samenleving.

Door inzet op de voorkant van het handhavingsproces wordt verwacht aan de achterkant 'winst' te behalen, namelijk een afname in het aantal handhavingstrajecten.

7.2 Monitoring

Aangezien de gemeente bij handhaving kiest voor preventie in plaats van repressie is het streven dat er niet gehandhaafd hoeft te worden. Door inzet op de voorkant van het handhavingsproces wordt aan de achterkant 'winst' behaald, namelijk een afname in het aantal handhavingstrajecten.

Het is echter een illusie om te denken dat er helemaal niet meer gehandhaafd hoeft te worden.

Omdat er gewerkt gaat worden met jaarlijkse uitvoeringsplannen, is het raadzaam om ieder jaar te inventariseren wat het effect van de activiteiten is.

7.3 Evaluatie

Dit meerjarenbeleidsplan wordt eind 2022 geëvalueerd.

Bij het evalueren van het handhavingsbeleid wordt er extra aandacht geschonken aan de effecten die optreden bij de doelgroep.

Op basis van de resultaten en conclusies uit deze eindevaluatie is het wenselijk eind 2022 een nieuw handhavingsbeleidsplan op te stellen. Wanneer er tussentijdse ontwikkelingen optreden die van invloed zijn op het te voeren beleid, bijvoorbeeld bij wijziging van landelijke wet- en regelgeving, kan bijstelling plaatsvinden.